
ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 330.341.1:330.322

ОЦІНКА СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Бабич В.Д., аспірант

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

В статті проведено оцінку стану інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Проведено аналіз стану фінансового забезпечення інноваційної діяльності України. Досліджено структуру фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств та перерозподілу акумульованих ресурсів за напрямками інноваційної діяльності. Проаналізовано основні тенденції розвитку інвестиційних процесів. Визначено ключові недоліки системи інноваційно-інвестиційних процесів України та основоположні вектори удосконалення механізмів державного регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційний розвиток, інноваційно-інвестиційні процеси, капітальні інвестиції, конкурентоспроможність національної економіки, інноваційна діяльність.

Постановка проблеми. Передовий досвід та світові тенденції свідчать про необхідність підвищення конкурентоспроможності національної економіки на засадах інноваційно-інвестиційного розвитку. Механізми державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні потребують рішучих змін та удосконалення у векторі інтеграції економічної системи держави у світовий економічний простір. Так актуальним питанням залишається оцінка та аналіз інноваційно-інвестиційних процесів в Україні як науковий, методичний та методологічний базис для формування комплексу необхідних структурних перетворень, з метою підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інноваційно-інвестиційних процесів присвячені роботи таких авторів, як: Охота В.І., Дука А.П., Лесько О.Й., Причепя І.В., Гейц В.М., Щепіна Т.Г. Однак не зважаючи на значні досягнення в цій сфері та з урахуванням динамізму, який характеризує сучасний науковий простір, система дослідження та аналізу інноваційно-інвестиційних процесів, з урахуванням параметрів розвитку економічної системи держави, потребує подальших удосконалень.

Метою статті є дослідження сучасного стану та розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в Україні та узагальнення науково-практичної інформації для розробки і впровадження сучасних підходів щодо оцінки стану інвестиційно-інноваційних процесів в Україні.

Основні результати дослідження. Необхідність проведення оцінки стану інвестиційно-інноваційних процесів визначається взаємообумовленістю і взаємозалежністю цих процесів. Методологія та методичні підходи такої оцінки потребують подальшого удосконалення. Оцінку необхідно спрямувати на дослідження сучасного стану, вивчення тенденцій економічного розвитку, та розробку рекомендацій щодо визначення шляхів підвищення ефективності інвестиційно-інноваційних процесів в Україні. Об'єктивною необхідністю оцінювання стану інвестиційно-інноваційних процесів є розробка системи дослідження та аналізу стану інвестиційно-інноваційних процесів їх ефективності та впливу на загальноекономічні параметри розвитку національного господарства. Використання сучасних методів і підходів оцінювання та аналізу необхідно, для визначення та формування оптимальних варіантів реалізації інноваційної та інвестиційної політик, та оперативного корегування параметрів інвестиційно-інноваційних процесів в Україні. На сьогоднішній день не існує загальноприйнятої концепції аналізу і оцінки інвестиційно-інноваційних процесів, здатної відобразити

основні фактори та умови державного впливу. Подальшого розв'язання потребують питання щодо врахування глобальних вимог світової економіки при побудові системи комплексного аналізу інвестиційно-інноваційних процесів, також не визначені стратегічні складові моніторингу інвестиційно-інноваційних процесів.

Жорстка конкурентна боротьба на світових ринках з високим ступенем представництва різних суб'єктів господарювання потребує від України пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності національної економіки, формування у країні потужного інноваційного та науково-технічного потенціалу, сприятливого бізнес-середовища, що в перспективі дозволить зайняти гідні позиції на міжнародних ринках [1].

Інвестиційно-інноваційні процеси в економічній системі України характеризуються недосконалою системою фінансового забезпечення, фінансові ресурси, що акумулюються спрямовуються не на підвищення конкурентоспроможності національного продукту та інтенсифікацію базових наукоємних галузей економіки, а лише на оновлення основних фондів. Навіть на таке оновлення фінансових ресурсів в економічній системі України недостатньо, це знаходить своє відображення в зростанні питомої ваги основних фондів, що потребують відтворення. Дані тенденції потребують нівелювання на засадах активізації інвестиційно-інноваційних процесів в ключових наукомістких секторах з урахуванням аспектів розвитку соціально-економічного підґрунтя в суспільстві.

Ключову роль у формуванні ефективного інвестиційного механізму інноваційного розвитку відіграє держава. Саме вона визначає сутність та роль цього механізму в економічному розвитку країни шляхом встановлення правил здійснення господарської діяльності, формування інфраструктури, проведення соціальної, фінансової, інвестиційної, інноваційної політики тощо. Від зацікавленості та можливостей держави залежить раціональність та дієздатність самого механізму [2].

Зважаючи на показники, що характеризують розподіл фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств у 2010-2015 рр. (табл. 1), необхідно зауважити той факт, що участь держави у розвитку цих процесів знаходиться на вкрай низькому рівні. Підтримка у вигляді державного та місцевого фінансування протягом усього досліджуваного періоду не досягає 5% від загального обсягу фінансування інноваційної діяльності. Найбільшого значення обсяг фінансування за рахунок державного бюджету досяг у 2014 р. і склав 344063,7 тис. грн., або 4,5%.

Відповідно до статистичних даних основою для здійснення інноваційних процесів протягом 2010-2015 рр. є власні сили підприємств. Аналізуючи динаміку обсягу фінансування інноваційної діяльності за рахунок власних коштів підприємств можна відмітити різкі підйоми у 2011 р. (7585550,7 тис. грн.) відносно 2010 р. (477535,7 тис. грн.) та у 2015 р. (13427034,7 тис. грн.) порівняно з 2014 р. (6540272,0 тис. грн.). Питома вага власних коштів у загальному обсязі фінансування неспинно зростає продовж досліджуваного періоду, максимальне відсоткове значення складає 97,2% у 2015 р.

Не дивлячись на те, що важливу роль для інноваційної діяльності відіграють кошти інвесторів, останні не проявляють зацікавленості у її фінансуванні. Треба відмітити скорочення обсягів фінансування інноваційної діяльності за рахунок іноземних інвесторів (2010 – 30%, 2013 – 13,1%, 2015 – 0,4%). Також скоротилися обсяги фінансування інноваційної діяльності за рахунок кредитних коштів (2011 – 38,3%, 2015 – 0,8%).

Значною проблемою в напрямку активізації інноваційно-інвестиційних процесів в країні є відсутність налагоджених взаємозв'язків між владою, наукою та бізнесом, що значно ускладнює освоєння результатів науково-дослідних робіт та їх фінансування. Непослідовність державної інноваційної політики та недостатність фінансування значно обмежують можливості господарюючих суб'єктів для їх інноваційно-інвестиційного розвитку. Дієві механізми поєднання та узгодження інтересів і зусиль учасників інноваційно-інвестиційних процесів забезпечать сталий розвиток економіки, заснованої на нових знаннях [6].

Отже, важливим напрямком підвищення інвестиційно-інноваційних процесів в Україні є формування сучасних підходів щодо розвитку економіки та створення потужних структур завдяки об'єднанню промислового, банківського і торговельного капіталу, здатних самостійно інвестувати та залучати іноземні та кредитні ресурси для фінансування інновацій. Таким чином, інвестиційна складова інноваційної діяльності в Україні потребує структурних перетворень та реалізації системи заходів спрямованих на акумулювання потрібного об'єму фінансових ресурсів для сталого розвитку економіки.

Згідно статистичних даних у 2015 році кількість промислових підприємств, що мали витрати на інноваційну діяльність становить 635 підприємств (табл. 2). Рівень інноваційної активності підприємств був найвищим у 2011-2013 рр. Як і у попередні роки, переважна частина промислових

підприємств, здійснювала інновації, за рахунок власних коштів – 611 підприємств. Кількість промислових підприємств, що отримали фінансування на інноваційну діяльність з державного бюджету – 11 підприємств, а з місцевих бюджетів – 15 підприємств.

Таблиця 1 – Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств за джерелами

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	млн. грн	у відсотках до загального обсягу	млн. грн	у відсотках до загального обсягу	млн. грн	у відсотках до загального обсягу	млн. грн	у відсотках до загального обсягу	млн. грн	у відсотках до загального обсягу	млн. грн	у відсотках до загального обсягу
Усього	8045,5	100,0	14333,9	100,0	11480,6	100,0	9562,6	100,0	7695,9	100,0	13813,6	100,0
у тому числі за рахунок коштів:												
власних	4775,2	59,3	7585,6	52,9	7335,8	63,9	6973,4	72,9	6540,3	85,0	13427,0	97,2
державного бюджету	87,0	1,1	149,2	1,0	224,3	2,0	24,7	0,3	344,1	4,5	55,1	0,4
місцевих бюджетів	5,7	0,1	12,3	0,1	17,6	0,1	157,7	1,6	5,7	0,1	38,4	0,3
позабюджетних фондів	0,9	0,0	0,5	0,0	0,3	0,0	2,0	0,0	32,9	0,4	1,4	0,0
вітчизняних інвесторів	31,0	0,4	45,4	0,3	154,4	1,3	123,7	1,3	8,2	0,1	74,3	0,6
іноземних інвесторів	2411,4	30,0	56,8	0,4	994,7	8,7	1253,2	13,1	138,7	1,8	58,6	0,4
кредитів	626,1	7,8	5489,5	38,3	2407,8	21,0	630,3	6,6	561,1	7,3	113,7	0,8
інших джерел	108,2	1,3	994,6	7,0	345,7	3,0	397,6	4,2	64,9	0,8	45,1	0,3

*Розроблено автором на основі [3, 4, 5]

Таблиця 2 – Кількість промислових підприємств за джерелами фінансування інновацій

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств	усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств	усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств	усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств	усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств	усього	у відсотках до загальної кількості інноваційно активних підприємств
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кількість підприємств, що мали витрати на інноваційну діяльність	1088	74,4	1348	80,3	1362	77,5	1337	78,0	1206	75,0	635	77,1
у тому числі за рахунок коштів:												
власних	1043	71,3	1281	76,3	1299	73,9	1288	75,1	1173	72,9	611	74,2
державного бюджету	23	1,6	27	1,6	27	1,5	10	0,6	9	0,6	11	1,3
місцевих бюджетів	17	1,2	28	1,7	28	1,6	24	1,4	12	0,7	15	1,8
позабюджетних фондів	2	0,1	1	0,1	1	0,1	1	0,1	3	0,2	1	0,1

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
вітчизняних інвесторів	12	0,8	14	0,8	19	1,1	12	0,7	6	0,4	9	1,1
іноземних інвесторів	11	0,8	11	0,7	15	0,9	12	0,7	11	0,7	6	0,7
кредитів	36	2,5	50	3,0	67	3,8	55	3,2	39	2,4	11	1,3
інших джерел	8	0,2	13	0,8	14	0,8	11	0,6	6	0,4	9	1,1

*Розроблено автором на основі [3, 4, 5]

Аналіз структури джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств України свідчить про те, що основним джерелом фінансування інновацій є власні кошти підприємств. Іноземні інвестиції та банківські кредити складають мізерний відсоток та щорічно зменшуються. Основним завданням фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційних процесів є формування ресурсної бази в пріоритетних галузях економіки, визначення джерел фінансування інноваційної діяльності, в цілях збереження інвестиційного потенціалу спрямованого на підвищення рівня конкурентоспроможності економіки України.

Залучення кредитних коштів дозволяє підприємствам розширювати інноваційно-технологічний базис виробництва, проте наразі взаємодія між фінансовим та реальним секторами економіки гальмується внаслідок поглиблення нерівності у відносинах секторів і посилення домінування першого над другим. В умовах дорогих кредитних ресурсів мало рентабельні підприємства промисловості є неплатоспроможними позичальниками, для яких залучення довгострокового кредитування для здійснення ІД є практично недоступним [7].

У структурі загального обсягу витрат (табл. 3) найбільше коштів підприємствами було спрямовано на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (11141,3 млн. грн або 80,6%). На науково-дослідницькі роботи припадає 14,8% витрат, на внутрішні НДР – 13,3%, зовнішні НДР – 1,5%, придбання нових технологій та інших зовнішніх знань – 0,6%.

Таблиця 3 – Розподіл загального обсягу витрат промислових підприємств за напрямками інноваційної діяльності.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу
Усього	8045,5	100,0	14333,9	100,0	11480,6	100,0	9562,6	100,0	7695,9	100,0	13813,7	100,0
у тому числі на:												
внутрішні НДР	818,5	10,2	833,3	5,8	965,2	8,4	1312,0	13,7	1221,5	15,9	1834,1	13,3
зовнішні НДР	177,9	2,2	246,6	1,7	231,1	2,0	326,4	3,4	533,1	6,9	205,4	1,5
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	5051,7	62,8	10489,1	73,2	8051,8	70,1	5546,3	58,0	5115,3	66,5	11141,3	80,6
придбання інших зовнішніх знань	141,6	1,8	324,7	2,3	47,0	0,4	87,0	0,9	47,2	0,6	84,9	0,6
Інше	1855,8	23,0	2440,2	17,0	2185,5	19,1	2290,9	24,0	778,8	10,1	548,0	4,0

*Розроблено автором на основі [3, 4, 5]

Аналіз даних відносно спрямованості інноваційних процесів в економічній системі України свідчить про те, що ні якісні, ні кількісні характеристики інноваційної діяльності не співпадають з стратегічними цілями та векторами розвитку вітчизняної економіки на інноваційних засадах.

Проведений економічний аналіз та статистичне оцінювання стану інноваційних процесів в Україні дає підстави зробити висновки про наявність негативних тенденцій в фінансуванні інноваційної діяльності та падіння інноваційної активності. Дослідження сучасного стану інноваційної діяльності виявили невідповідність між потребами інноваційної сфери та рівнем забезпечення інвестиційними ресурсами і дозволили визначити, що рівень інноваційної діяльності в Україні не відповідає вимогам часу та сучасному рівню забезпечення розвитку і конкурентоспроможності національної економіки країни в цілому. Промислові підприємства України відчувають перманентну нестачу власних фінансових коштів, незважаючи на те що інноваційна діяльність забезпечується інвестиціями які здійснюються за рахунок власних коштів, також існує значна кількість перешкод на шляху до залучення зовнішніх джерел фінансування та відсутність мотивації у стратегічних інвесторів.

Найбільша доля фінансування у структурі капітальних інвестицій (табл. 4) припадає на власні кошти підприємств та складає 70,5% у 2014 р. і 67,5% у 2015 р., щодо динаміки абсолютних значень даного показника, то обсяги інвестування за рахунок власних коштів становлять 111371,0 млн. грн в 2010 р.; 154629,5 млн. грн в 2014 р. та 1843551,3 млн. грн в 2015 р.

Таблиця 4 – Капітальні інвестиції за джерелами фінансування, млн. грн

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4
у т.ч. за рахунок:						
коштів державного бюджету	10223,3	17376,7	16288,3	6174,9	2738,7	6919,5
коштів місцевих бюджетів	5730,8	7746,9	8555,7	6796,8	5918,2	14260,0
власних коштів підприємств та організацій	111371,0	147569,6	171176,6	165786,7	154629,5	184351,3
кредитів банків та інших позик	22888,1	36651,9	39724,7	34734,7	21739,3	20740,1
коштів іноземних інвесторів	3723,9	5038,9	4904,3	4271,3	5639,8	8185,4
коштів населення на будівництво житла	18885,9	17589,2	22575,5	24072,3	22064,2	31985,4
інших джерел фінансування	7752,5	9312,8	10030,9	8036,7	6690,2	6674,7

¹Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м.Севастополя, за 2014-2015 роки також без частини зони проведення антитерористичної операції

*Розроблено автором на основі [9]

Простежується тенденція до зменшення обсягу коштів, освоєних за рахунок залучених і запозичених коштів (кредити банків та інших позик), який становить 21739,3 млн. грн у 2014 р. та 20740,1 млн. грн у 2015 р. проти 22888,1 млн. грн у 2010 р. та пікового значення в 39724,7 млн. грн у 2012 р.

Вагоме місце в структурі джерел фінансування капітальних інвестицій займають кошти населення на будівництво житла і складають 10,1% – 2014р.; 11,7% – 2015р. від загального обсягу. Найменша частка припадає на кошти державного та місцевих бюджетів і кошти іноземних інвесторів.

Таким чином, формуванню сприятливого інвестиційного клімату в Україні мають передувати масштабні комплексні заходи щодо поліпшення умов діяльності інвесторів, розширення механізмів та інструментів здійснення інвестицій та реалізації інвестиційних проектів. Відповідне збільшення обсягу інвестицій в економіку України забезпечить пришвидшення соціально-економічного розвитку регіонів та пріоритетних галузей виробництва [8].

Промисловим комплексом України у 2015 р. освоєно 87656,0 млн. грн капітальних інвестицій, або майже третина від загального обсягу (табл. 5). Обсяги інвестицій у промислові підприємства збільшились на 58,2% порівняно з 2010 р., однак склав лише 89,8% від відповідного показника 2013 р. Найбільші обсяги капітальних інвестицій освоювалися у переробній промисловості – 46219,1 млн грн (52,7 %).

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2015 рік Україна втратила 3 позиції і спустилась з 76-го (у 2014 році) на 79 місце серед 140 країн

світу. Україна знаходиться між Гватемалою та Таджикистаном. Причому показник конкурентоспроможності України також знизився: на 0,11 з 4,14 до 4,03 [10].

Таблиця 5 – Капітальні інвестиції за видами промислової діяльності за 2010-2015 роки, млн. грн

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Промисловість	55384,4	78725,8	91598,4	97574,1	86242,0	87656,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15261,1	22097,7	22293,5	21624,8	20010,6	18466,3
Переробна промисловість	30151,9	42161,3	42276,8	44717,9	42474,4	46219,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	9279,9	13475,1	25381,8	29309,5	22895,0	21347,2
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	691,5	991,7	1646,3	1921,9	862,0	1623,4

¹Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м.Севастополя, за 2014-2015 роки також без частини зони проведення антитерористичної операції

*Розроблено автором на основі [9]

Ключовим орієнтиром у впровадженні структурних змін за для поліпшення конкурентоспроможності національної економіки має стати зміна структури зовнішньої торгівлі з акцентом на підвищення питомої ваги продукції наукомістких галузей в експорті. Досягнення певних зрушень у заданому векторі можливо лише за умови реформування механізмів інноваційно-інвестиційної діяльності в руслі державно-приватного партнерства.

Відповідно до всесвітнього інноваційного рейтингу Global Innovation Index 2015 за основним показником посіла 64 позицію отримавши 36,45 із 100 балів, субіндекс «інноваційного входу» Innovation Input Sub-Index складає 39,06, що відповідає 84 місцю в рейтингу за цим показником, субіндекс «інноваційного виходу» Innovation Output Sub-Index складає 33,85 – 47 місце [11].

Спираючись на дані наведені в доповіді global innovation index 2015 необхідно відмітити, що субіндекс, який характеризує вхід інноваційної системи України перевищує показник загального індексу. Таким чином національна інноваційна система характеризується наявністю достатнього рівня інноваційного потенціалу, однак поряд із цим існують проблеми із механізмом реалізації інноваційних спроможностей.

Україна в загальному рейтингу doing business 2016 займає 81 позицію, однак низка показників, що характеризують легкість ведення бізнесу знаходяться нижче загального рівня: отримання дозволів на будівництво – 137, підключення до системи електропостачання – 140, міжнародна торгівля – 110, розв'язання неплатоспроможності – 148 [12].

Зважаючи на показники легкості ведення бізнесу наведені у рейтингу Doing Business 2016 можна сформулювати напрямки, в системі покращення інвестиційної привабливості, що потребують підвищення уваги з боку держави, так в першу чергу удосконалення потребують: система законодавчого регулювання процесів ведення підприємництва, механізми формування державно-приватного партнерства, інституційне забезпечення інвестиційної діяльності. Також окремих організаційних, економічних та соціальних зрушень потребує аспект спрямування інвестиційних потоків на активізацію інноваційних процесів в основоположних наукомістких галузях для формування конкурентоспроможного національного продукту у відповідності до сучасних глобалізаційних вимог.

Висновки. Дослідження поточного стану інноваційно-інвестиційних процесів в Україні свідчить про неспроможність державних органів сформувати ефективний механізм регулювання та стимулювання даних процесів. На основі проведеної оцінки слід відмітити наявність тенденції до постійного зростання питомої ваги власних коштів підприємств в системі фінансування інноваційної діяльності. Подолання кризових явищ в економіці України та перехід її на шлях сталого розвитку потребує вирішення цілої низки проблем. Першочерговими напрямками в удосконаленні механізму державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів є: формування узгодженості між владою, бізнесом та наукою; активізація участі в процесах фінансового забезпечення інноваційної діяльності та формування інвестиційно привабливого середовища в ключових наукомістких галузях. Окремої уваги потребує стимулювання переорієнтації промисловості від простого оновлення основних фондів на інтенсифікацію пріоритетних секторів. Інноваційна та інвестиційна політики повинні синхронізуватися на усіх рівнях задля формування єдиної системи соціально-економічного розвитку України.

Література

1. Охота В.І. Конкурентоспроможність України на світовій економічній арені / Віталій Іванович Охота // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 19. – № 1. – С. 84-90.
2. Дука А.П. Концептуалізація інвестиційного механізму в умовах інноваційного розвитку/ А.П. Дука// Економіка та держава, 2013. – № 11. – С. 6-10.
3. Статистичний збірник за 2013 рік Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – Київ, 2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Статистичний збірник за 2014 рік Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Статистичний збірник за 2015 рік Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Лесько О.Й. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку промислових підприємств за сучасних умов/ О.Й. Лесько, І.В. Причепа// Вісник Вінницького політехнічного інституту, 2016. – №1. – С. 44-48.
7. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред.В.М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с.
8. Щепіна Т. Г. Проблеми формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні/ Т.Г. Щепіна// Проблеми підвищення ефективності інфраструктури, 2014. – № 38. – С. 109-114.
9. Державна служба статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
10. Національна рада реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reforms.in.ua>.
11. Офіційний сайт The Global Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org>.
12. Офіційний сайт Doing Business [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org>.

References

1. Oхota V.I. (2015) Competitiveness of Ukraine in the world economic scene. *Ekonomichnyj analiz (Economic analysis)*, 1, 84-90 (in Ukr.).
2. Duka A.P. (2013) Conceptualization of investment mechanism in the innovative development. *Ekonomika ta derzhava (Economy and State)*, 11, 6-10 (in Ukr.).
3. State Statistics Service of Ukraine. Statistical collection 2013 (2014) Scientific and Innovation activity in Ukraine (Official site) Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. State Statistics Service of Ukraine. Statistical collection 2014 (2015) Scientific and Innovation activity in Ukraine (Official site) Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. State Statistics Service of Ukraine. Statistical collection 2015 (2016) Scientific and Innovation activity in Ukraine (Official site) Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Les`ko O.J. (2016) The issues of innovative and investment development of industrial enterprises under contemporary conditions *Visnyk Vinnyczkogo politexnichnogo instytutu (Visnyk of Vinnytsia Politechnical Institute)*, 1, 44-48 (in Ukr.).
7. Innovative Ukraine 2020: national report (2015) The National Academy of Sciences of Ukraine, 336 (in Ukr.).
8. Shhepina T.G. (2014) Problems of forming of favourable investment climate in Ukraine. *Problemy pidvyshhennya efektyvnosti infrastruktury (Problems of Improving the Efficiency of Infrastructure)*, 38, 109-114.
9. State Statistics Service of Ukraine. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. National Reforms Council. Available at : <http://www.reforms.in.ua>.
11. The Global Innovation Index. Available at : <https://www.globalinnovationindex.org>.
12. Doing Business. Available at : <http://www.doingbusiness.org>.